

Du og jeg

I Liv Ullmanns film "Troløs" eksisterer ikke noe 'du'. Personene virrer rundt i et rom befolket av bare 'jeg-er'. Fortvilelsen rammer dem alle, og ikke minst neste generasjon: Veslejenten Isabella.

I hvilken grad 'du' har forsvunnet fra synsfeltet, er noen næringslivsledere et eksempel på. Samtidig som de bevilger seg selv store lønnspålegg, oppfordrer de sosialpartneren til å holde fast på moderasjonslinjen. Det er som om en psykologisk sperre gjør det umulig å se hvilke virkninger egne handlinger har på andre: I filmen "Troløs" som i samfunnet ellers.

Den vestlige individualismen gjør oss transsynte og virkelighetsfjerne. Vi er fokusert på hva vi vil ha, enten det er suksess i karrieren, et tilfredsstillende sexliv eller opplevelser med stor O. Andre blir en avlastningsplass for våre frustrasjoner eller et middel til å stille vårt kjærlighetsbehov.

En av tidenes største tenkere, Immanuel Kant, sa at han hadde lest mange kloke bøker, men at ingen av dem hadde gitt ham slik fred og glede som ordene i det gamle testamentets 23. salme: "Du er med meg". Å oppdage et 'du', på det guddommelige så vel som det menneskelige plan, gir oss innlevelsessevnen til å se andres nød, enten det er i egen familie, hos naboen tvers over egen eller på andre kontinenter.

Utferdstrangen sitter oss norske i blodet. Den kan hjelpe oss til å bryte grenser, og søke samtalen med noen vi har betraktet som oss selv uvedkommende. Det vil kreve tid, tid til å lytte. Da kan vi oppfatte gloen av det menneskelige og guddommelige som finnes i enhver, og hva det vil si å blåse liv til den.

Dette nummeret av Ny Verden handler til dels om forsoning i eller etter voldelige konflikter. Hvor den annen sees gjennom et geværsikte, blir 'du' redusert til en trussel mot egen eksistens. Medmenneskets ansikt er en bønn om barmhjertighet og en påminnelse om budet 'Du skal ikke drepe', skriver den jødiske tenkeren Emmanuel Levinas.

Fra Korea, Midt-Østen og Balkan bringer vi eksempler på at et 'du' blir levende.

JJW

Japan og Koreas gjenforening

Fredsprisen til Sør-Koreas president Kim Dae Jung retter søkelyset mot en mektig, men konfliktfylt del av verden: Nord-øst-Asia. Russland og Japan er enda ikke blitt enige om en fredsavtale. Ingen vet om gjenforeningsbestrebelsene mellom Nord- og Sør-Korea vil føre frem. Bitterheten mot Japan er sterk i Korea og Kina. Men det finnes lysglimt: Kinas statsminister Zhu Rong Jee la under et nylig besøk i Japan vekt på at det nå var på tide å legge fortiden bak seg. Og Nobels fredspris kan gi et ytterligere puff til den koreanske gjenforeningen.

Blant deltakerne ved "Agenda for forsoning"-konferansen i Caux 13. - 20. august var Japans tidligere statsminister Tsutomu Hata og Koreas tidligere ambasadør til Japan, Kim Tae-Zhee. Fra plattformen i Caux snakket Hata i klartekst om Japans skyld: "Jeg aksepterer at årsaken til den vanskelige situasjonen i det splittede Korea er Japans handlinger før og under annen verdenskrig," sa han. "Fra mitt hjerte ber jeg både Nord- og Sør-Korea om tilgivelse. Som politiker lover jeg å gjøre hva jeg kan for at Japan skal bidra til en fredelig gjenforening og forsoning."

Buddhistnonnen Park Chung-Soo.

En av tilhørerne var den koreanske buddhistnonnen Park Chung-Soo, som er ansvarlig for buddhist-menigheter i både Sør- og Nord-Korea.

Etter Hatas tale fortalte hun hvor brutal den japanske okkupasjonen hadde vært: "Vi var okkupert i 40 år. Min barndom var preget av bitre opplevelser. Vi arbeidet hardt på rismarkene, men vi fikk ikke beholde noe selv. Ofte måtte vi døyve sulten ved å spise den bløte kjernen av nåletrærne eller skallet på soyabønnene. Jeg bar på et uforsonlig hat til japanerne."

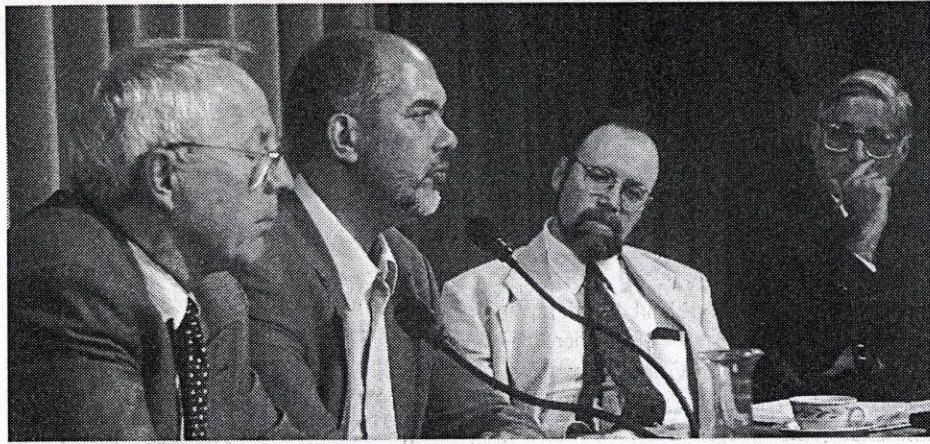
Under et tidligere besøk i Caux hadde hun møtt japanere som gjorde inntrykk på henne: "De var ydmyke. Da vi alle skulle på en utflukt, laget en ung japansk kvinne matpakke til meg. Ting begynte å skje i mitt hjerte. Caux var som en smelteovn som rensket ut mitt raseri og mitt hat. Herr Hatas bønn om tilgivelse under møtet i går rørte meg dypt."

I konferansen deltok en gruppe fra Chinese Association for International Understanding (CAFIU) i Peking. Zhu Lingling, en visedirektør i CAFIU's forskningssenter, understreket også at tilgivelse var et viktig skritt på veien mot et bedre forhold landene imellom.

Tidligere statsminister Tsutomu Hata.

Jøde, muslim og kristen

Paneldeltakerne: Fra venstre professor Geiko Müller-Fahrenheit, professor Mustafa Abu Sway, rabbi Marc Gopin og Rajmohan Gandhi.

"Ett øye for ett øye og en tann for en tann" er et bibelsitat som har gått igjen i reportasjene fra Midt-Østen. Hevnens dynamikk er vanskelig å stanse. En kveld i Caux samtalte en jødisk rabbiner, en muslimsk professor og en kristen teolog om tilgivelse. "Å helbrede historien og forsone motstandere" var tema. De ble introdusert av Mahatma Gandhis sønnesønn, Rajmohan Gandhi. Han beskrev de tre som "lærde menn fra trossamfunn som alle har sitt utspring i Abrahams familie." I det følgende bringer vi korte utdrag fra innledernes taler.

Rabbi Marc Gopin, professor ved Fletcher School for Law and Diplomacy, Boston, USA:

"I jødisk tradisjon er tilgivelse en del av anger, erkjennelse av skyld og en detaljert beskrivelse av den. Å gjøre noe godt igjen og kamp for rettferdighet er komponenter i tilgivelse. Jeg har prøvd å bidra til forsoning mellom de jødiske og palestinske folkene. Den eldste palestineren til stede her i dag er advokaten Tawfiq Abu Ghazaleh. Overfor deg vil jeg beklage at jeg har nølt så lenge med å si det som måtte sies og skrive det som måtte skrives og gjøre det som måtte gjøres. Jeg håper at det ikke allerede er for sent."

Mustafa Abu Sway, professor i Islamsk tenkning, Al-Quds universitet, Jerusalem:

"Tilgivelse nevnes mer enn 140 ganger i Koranen. I de fleste tilfeller dreier det seg om tilgivelse i forhold til Gud. Anger er en forutsetning for tilgivelse. For at tilgivelsen skal gjelde, må man slutte med de syndene det dreier seg om. Hvis de har forårsaket materiell skade, er erstatning påkrevet. 'Å helbrede fortiden' er vårt tema i kveld. At jord blir konfiskert, hus revet, bevegelsesfrihet og adgang til vann

begrenset er dessverre ikke fortid for oss. Problemet er ikke forholdet mellom jødedommen og islam. Jo dypere du er forankret i din egen tro, desto nærmere er du til forsoning. Den muslimske vismannen Ibu Taymiyak sa: Gud gir seier til den stat som er rettferdig, selv om den ikke er muslimsk"

Dr. Geiko Müller-Fahrenheit, professor i teologi, Bremen, Tyskland: "Når vi snakker om tilgivelse begir vi oss inn på områder fylt av dyp smerte. En gruppe eldre tyskere reiste i 1994 til Hviterussland for å bygge et hjem for barn som var blitt syke etter Tsjernobyl-katastrofen. Selv hadde de under krigen vært i Hviterussland som Hitlers soldater.

Under en middag som deres hviterussiske vertskap ga for dem, sto en av tyskerne opp og ba om tilgivelse for hva han personlig og hans eget folk hadde forvoldt i Russland. Han prøvde å si noe mer, men gråten stoppet ham. Da reiste en gammel hviterussisk kvinne seg, gikk bort til ham og omfavnet ham. Den tyske mannen og den hviterussiske kvinnen befrikk hverandre fra trelldommen under skylden og sårene.

Auschwitz forbyr at skyld og skam skal henvises til det personlige nivå. Mennesker handler og svikter også som deler av en familie, en etnisk gruppe eller en nasjon. Tilgivelse kan aldri erstatte rettferdighet. Samtidig må det gjøres klart at tilgivelse går ut over rettferdighet.

Hevnen fortsetter å kverne opp nye generasjoner. Hvordan kan unge mennesker mestre sin egen tids utfordring hvis de stimuleres til å reagere på sine foreldres og besteforeldres sår? Tilgivelse betyr å sette kommende generasjoner fri. Det er en gave fra Gud til alle mennesker, uansett rase, klasse, kjønn eller religion."

Broer i Bosnia

Dr. Barry Hart fra USA har lang fartstid som konfliktløser og fredsarbeider på flere kontinenter. De siste to årene har han vært leder for kursene for unge akademikere i forbindelse med sommerkonferansene i Caux. I Caux berettet han om arbeidet for å lege mentale og følelsesmessige skader etter krigen i Bosnia, særlig hos en gruppe kvinner i den kroatisk befolkede byen Zepce og en annen gruppe i muslimske Prijeko. Byene ligger på hver sin side av en elv med bro mellom. Under krigen herjet og plyndret kroater Prijeko. Kvinner ble voldtatt, mennesker tatt til fange, drept eller drevet på flukt. I fire måneder hjalp Barry Hart og hans team disse kvinnene til å bearbeide det de hadde gjennomgått. De muslimske og kroatisk kvinnene møttes hver for seg. Tilliten og åpenheten innad i gruppene vokste. De kunne til sist stille overfor spørsmålet: "Ville de ønske å møte sine naboer på den andre siden av elven?" Begge grupper var positive.

Mange av kvinnene i Zepce kjente kvinnene i Prijeko. Dette var første gang på flere år at de traff hverandre. Åpenheten var overraskende. De bestemte seg for å starte et felles foretak for å skape arbeidsplasser og bedre sin økonomi. En internasjonal organisasjon ga dem finansiell støtte.

"Det vil ta flere år før sårene etter krigen er leget," påpekte Barry Hart, "og det er folk i begge samfunn som ikke ønsker at disse kvinnene skal lykkes. Men at de kom sammen er et skritt i en helbredelsesprosess."

Sarajevo

Niende til tiende oktober møttes journalister og mediefolk fra 20 land i Sarajevo på innbydelse fra Uavhengige journalisters forbund i Bosnia-Herzegovina og Internasjonalt kommunikasjonsforum (ICF), et program om medias samfunnsansvar som er utgått fra Caux. Syv andre presseorganisasjoner støttet arrangementet. En av initiativtakerne, TV-journalist Senad Kamenica, uttalte at media på Balkan har bidratt til hat mellom etniske grupper ved ensidige og uærlige reportasjer. For tre år siden deltok han på ICF's konferanse i Caux. Ved avslutningen av møtet i Sarajevo undertegnet deltakerne "Sarajevo Commitment", som forplikter journalister "til å praktisere og vise gjennomsinn sine egne livs verdier og ønsker for samfunnet og ofte forventer hos andre."

Røde Kors-leder om håp

Den nye formannen i den sveitsiske MRA-stiftelsen heter Cornelio Sommaruga. Inntil nylig var han gjennom 13 år president i Den Internasjonale Røde Kors Komiteen, som leder dette verdensomspennende humanitære arbeidet. I dag er han medlem av arbeidsgruppen som FN's generalsekretær Koffi Annan har nedsatt for å effektivisere FN's fredsskapende arbeid, og ansvarlig for det internasjonale sentret mot landminer i Geneve.

Ved åpningen av en av konferansene i Caux sa han bl.a.: "Vi er samlet her i Caux for å finne hvordan vi på våre individuelle ansvarsområder kan handle for å styrke håpet om en bedre fremtid. 'Å vitne om håp' er vårt tema. I mine år som Røde Kors president har jeg sett mye elendighet. Likevel har

jeg en reell tro på forsoningens muligheter, først og fremst gjennom kontakten mellom enkeltmennesker og dialogen. Dialog forutsetter at vi lytter - selv til dem som vi i utgangspunktet misliker eller forakter - i et forsøk på å forstå. En ting er jeg sikker på: De som har funnet styrke til å tilgi fortjener vår høyeste respekt, og de som enda ikke har kommet så langt fortjener vår forståelse.

Vi kjenner Caux's andel i forsoningen mellom Frankrike og Tyskland, betydningen av at motpartene møttes i Caux under konflikten mellom Italia og Østerrike om Sør-Tyrol, hva kontaktene i Caux har betydd i krisesituasjoner i Sør-Afrika, Midt-Østen, Kypros, ex-Jugoslavia og flere andre konfliktområder i Asia, Afrika eller Sør-Amerika."

Cornelio Sommaruga i samtale med Imam Sajid og hans frue fra Brighton, England.

MRAs hus i Oslo

Lørdag 29. september stilte 24 voksne og 11 barn til dugnad. De høstet (og spiste) epler og plommer, syltet, malte gjerdet og vinduer, snekret og reparerte m.m. Alle fikk suppe og loff til lunsj og de mest iherdige arbeidet til sent på ettermiddagen. Det ble foreslått at dugnaden gjøres til et fast tiltak, f. eks. første lørdag i september.

Moralsk Opprustnings budskap, mål og framtid var blant de spørsmål som ble reist av den britiske arkitekten Erik Andren på et møte i september. Han og hans kone Sheila, som er lege, fortalte også om programmet Foundations for Freedom (FFF), som de var med på å lansere for fem år siden. FFF's kurser arrangeres på innbydelse fra unge mennesker mellom 18 og 30 over hele Øst-Europa, fra Novosibirsk i øst til Tallin i vest. De har vist seg å møte

et stort behov i disse landene, som har liten erfaring i demokrati og frihet.

Mot slutten av september fortalte det norsk-finske ekteparet Eva Riise og Paul Gundersen om sitt engasjement i Baltikum. Eva er de senere år blitt en habil ikon-maler og fortalte om ikonenes betydning for russisk åndsliv. Pauls biografi "Tusen vingar" er nylig kommet ut på engelsk og russisk.

Til våre lesere

Vi vil med dette rette en hjertelig takk til alle som har sendt bidrag til driften av bladet. Dessverre har vi ikke kunnet takke hver enkelt, men gjør det på denne måten.

Troen og kunsten

Blant de ca. 450 tilstedeværende i perioden 31. juli til 7. august i Caux var musikere, scenekunstnere, forfattere, billedkunstnere og kunsthåndverkere. Kunsten og næringslivet - kunsten og familien - kunsten og skolen - kunsten og massemediene - kunsten og troen var blant de tema som ble tatt opp.

Michael Marshall, Londons assisterende biskop kastet lys over forholdet mellom kunst, tro og vitenskap. Han er noe så sjeldent som en kombinasjon av biskop og konsertpianist. Marshall, Londons St. Pauls

katedral, et samlingssted for kunstnere og intellektuelle, er en del av hans ansvarsområde.

Biskopen gikk inn på kunstnerens andel i å bilegge striden mellom vitenskap og religion som har preget Europa fra opplysningstiden til i dag. Den platoniske trio 'det skjønne, det gode og det sanne' er udeelig, et treenig vitnesbyrd om en og samme virkelighet. Når sannheten med tilhørende bevis er blitt betraktet som vitenskapens eksklusive domene, og godhet og skjønnhet som religionens og den subjektive oppfatnings, er det en farlig misforståelse. Informasjon og inspirasjon hører sammen. Ingen av dem kan gjøre krav på å være den overlegne part.

Kunstneren kan spille en ledende rolle når det gjelder å bringe skjønnhet, godhet og sannhet sammen igjen, men ikke ved å bruke kunsten som propaganda. 'Kristen kunst' er et feilspor. Biskopen ville ikke ha en kristen arkitekt eller rørløgger, men en god en. Kunsten er en liknelse eller en myte, som alle gode drama eller romaner. Når de stilles ved siden av livet, oppleves de som ekte og sanne. Kunsten og religionen spiller på de samme strenger. På forskjellige måter bringer de oss nærmere det ukjente og det transcendentale.

Marshall talte for en 'hellig allianse' mellom troen og kunsten, der kirken igjen blir en av kunstens høye beskyttere, ikke som en knytteneve som påtvinger autoritet, men som en åpen og utstrakt hånd.

Den internasjonalt kjente strykekvartetten Fitzwilliam fra England beriket konferansen med flere konserter og to amerikanske ensembler presenterte skuespill. I et mangfold av arbeidsgrupper og atelierer fikk alle som ville stimulans og utløp for sin kreativitet.

Pilgrimsferd med felles mål

Caux og Mountain House med sin vakre beliggenhet høyt over Genfersjøen bringer tanken til dem som skapte dette senteret. Jeg erkjenner de høye mål og verdier som motiverte dem.

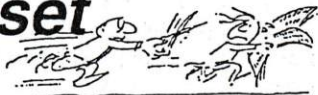
Jeg følte at jeg var på en slags pilgrimsferd til et verdensomspennende samfunn i følge med folk fra forskjellige nasjoner, religioner og yrker som har et felles mål. Det første skritt på denne ferden var talen til Cornelius Sommaruga, presidenten i den sveitsiske MRA stiftelsen, da han åpnet konferansen "Agenda for forsoning". Han beskrev MRA som et verdensomspennende tillitskapende nettverk, beskrev den pågående globaliseringen og stilte spørsmålet: "Må ikke den økonomiske globaliseringen og en globalisering av

vår ansvarfølelse gå hand i hånd?"

Globaliseringen må begynne med individet, innenfra. Det var miraklet jeg opplevet i Caux. Jeg har ikke ord til å forklare det, men jeg tror ikke at mitt liv etter dette kommer til å bli det samme. På sin egen måte tror jeg hver og en opplevet mirakler i løpet av disse 8 dagene i Caux. Nøkkelordene var å helbrede historiens sår, tilgivelsens håp og en lidenskap for å se og ta fatt på det som kan gjøres. Ånden fra Caux, MRA's verdier og moralnormene ærlighet, renhet, uselvishet og kjærlighet vil jeg bevare inni meg og la lede meg resten av livet, med Guds hjelp.

Yusuf Warsame,
arkitekt (MNAL)

Sakset

Norge kommer dessverre på fjerdeplass på Transparency Internationals liste over de mest korrupte land. I enkelte land i Afrika og Midt-Østen er korrupsjon svært utbredt, og norske bedrifter forholder seg til dette. Målet for Senter for Etikk og ledelse er å skape forståelse for at økonomiske og etiske verdier henger nøye sammen. Begge må være der for å skape et godt samfunn.

Heidi von Weltzien-Høivik, leder av BI's senter for etikk og ledelse, og deltaker i Caux Round Table, til Asker og Bærums Budstikke, 9/10-2000.

I fjor dannet ca. 30 unge russiske entreprenører og foretaksledere Klubb 2015. Deres mål er ikke å kjøpe et par politikere, og derved være sikre på at de får hva de betaler for, men noe mer langsiktig (derav navnet). De vil forandre den politiske og økonomiske mentaliteten i Russland. De håper at Verdensbanken og IMF vil støtte dem ovenfra, mens Russlands ærlige for-

retningsmenn vil støtte dem nedenfra.

Ester Dyson i *International Herald Tribune*, 16/7-2000.

Vi må lære oss å leve i kaos og redde det viktigste. Det viktigste er kulturen. Økonomien er avledet av kulturen. Det avgjørende er med andre ord hvilken kultur som oppstår. Hjertets forstand livner til gjennom kontemplasjon over den rene kunst, gjennom kjærlighet, meditasjon og bønn. Hjertets forstand reduseres av motløshet og selvtilfredshet. Kulturen er det levende og modige hjertets forstand.

Grigorij Pomerants i boken "Utgang fra trancen", Cappelen's Forlag - 2000

Vi må ikke prøve å innbille våre barn at verden er i orden. Men vi må vekke deres tillit til at verden kan forandres. Barn må oppleve at det nytter å anstrenge seg, at konflikter kan løses og skuffelser overvinnes. Barn som har fått med seg dette på veien, vil som voksen ha mot til å takle vanskeligheter og søke fornuftige løsninger. Jeg snakker bevisst om foreldres og familiers store ansvar. Tysklands Forbundsprezident Johannes Rau, *Inter Nationes*, Bonn, 1 - 2000

400 middagsgjester

De fleste av oss har opplevd å ha middagsgjester for så å erfare at en har laget for lite saus eller for få poteter. Da jeg var i Caux i sommer for å lære å lede et kokeskift, fikk denne problematikken nye dimensjoner. For hva gjør man når måltidet som uken før ble mer enn nok for 400, nå plutselig ikke metter 350? Når man setter ut det siste fatet med kjøtt på buffeten og det ennå venter en lang kø av sultne? Jeg kan love at i en slik situasjon er det godt å ha en erfaren kokk ved sin side.

Mine kokeskift i sommer var sammensatt av mennesker fra England, Frankrike, Estland, Finland, Tyskland, Sveits, Sverige, Sør-Afrika, Australia, Libanon, Palestina, Georgia, Russland og Norge. Som 'sjefkokke' holder det ikke å bare kunne lage mat. Jeg lærte at det er enda viktigere å bygge opp et godt arbeidsteam: Alltid begynne økten med ettertanke og gjerne et visdomsord. Forsøke å få de rette menneskene til å arbeide sammen. Ta hensyn til de som ikke har så mye krefter og se alles behov. Samtidig skal en selv holde humøret oppe, hygge seg og forsøke å lage 40 paier uten å brenne en eneste en! Jeg kan love at det er en utfordring.

Astrid Magnus Eskeland

Vennskap

ICaux denne sommeren fikk jeg igjen oppleve den spesielle atmosfæren, traff gamle venner og stiftet nye spennende vennskap. Dette var min fjerde sommer i Mountain House og det er godt å føle at jeg fremdeles har noe å gi og samtidig får mye igjen av oppholdet der. Ingen dager er like - ingen mennesker er like - ingen opplevelser er like - og det fascinerer og inspirerer. Av høydepunkter kan jeg nevne møtet med den åpne og ny-tenkende Ass. Biskop av London, Michael Marshal. Hans tanker om å bryte ned de gamle barrierene mellom kunst, vitenskap og religion og i stedet tenke mer holistisk, var et friskt pust.

Marianne Knudsen

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo

Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Bankkonto-nummer: 0804.5125794 - 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.